



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1124 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.



MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri.....	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan.....	30
Iloxomjonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida.....	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies.....	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges.....	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari.....	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan.....	86
Akmal Boymurodov	
Aktiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari.....	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров.....	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане.....	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadligini oshirish yo'llari.....	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	



Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlar.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matrilsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'anijon qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili.....	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarini korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurta qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi	227
Qurbonova Sitora Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Неъматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	



Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farhod o'g'li Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарлова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Маждид кизи O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A. Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv moliyaning ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafuz Marufovna Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish.....	322
Nurmuhammadxon Oppoqonov Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abdvakil Komil o'g'li O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	



Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Saginbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth.....	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlakatimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	



Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlilikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkxon kizi	
Aksiyadorlik korxonalarini boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarchodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich	



Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish.....	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quy amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinoz Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi.....	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi.....	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi.....	681
Yashin Iboev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari.....	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?.....	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	



Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxon va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi.....	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	



Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Махкамova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управлением возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis soxasida davalt- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Мамаyusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish.....	850
Жахонгир Рabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенство порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbas Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari.....	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar.....	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана.....	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili.....	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	
Xalqaro bozorlarda zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish.....	922
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri.....	929
Saidov Bobir Jiyanboy o'g'li, Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich	
Сущность и причины международных денежных переводов.....	936
Гимранова О. Б.	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda uzoq muddatli aktivlarning hisobi va auditini raqamli tvn texnologiyasi asosida takomillashtirish imkoniyatlari.....	941
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
Biologik aktivlarning tushunchasi: iqtisodiy mazmuni va mohiyati.....	948
Ziyayev Dilshodjon Salimjonovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda iqtisodiy siyosatning roli: zamonaviy yondashuvlar.....	953
Xodjayev Jamshid Abduxakimovich	



Аналитический обзор: Развитие корпоративного управления в государственных корпорациях Узбекистана (2015–2025).....	958
Мамараджабов Фарход Бахтиярович	
O'zbekistonda transport infratuzilmasini rivojlantirish karidorlari	968
Nazriyev Umidjon Baxrillayevich	
Aylanma kapital bilan ishlashda samaradorlikni oshirish: korxonalar moliya siyosatini takomillashtirish yo'nalishlarida data science yondashuvlari	975
Khoshimov Doniyor, Kungratov Ilmurod Kuzibay o'g'li	
Davlat ulushi mavjud bo'lgan korxonalarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda raqamli transformatsiyaning roli	982
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda tijorat banklariga moliyaviy resurslarni jalb qilish metodologiyasini takomillashtirish	988
Hamrayev Obid Akhatovich	
Tibbiy xizmatlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish va uning samaradorlikka ta'siri (xorijiy tajriba).....	993
Usmonova Vasila Botirovna	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarish amaliyoti tahlili.....	997
Akramova Nargiza Nutfillayevna	
Using integrated marketing communications (IMC) in business management	1002
Ziyayeva M.M.	
Xorijiy mamlakatlarda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish masalalari va ulardan o'zbekistonda foydalanish istiqbollari.....	1006
Jaxongirov Ilimdorjon Jahongirjon o'g'li	
Davlat budjetining ijtimoiy sohani rivojlantirishdagi xarajatlarini samarali boshqarish yo'llari.....	1011
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li	
Mintaqada xalq hunarmandchiligida klasterlash va ekologik logistika modeli asosida savdo tizimini shakllantirish.....	1015
Norqobilova Feruza Abduhomidovna	
To'g'ri xarajatlar usuli va to'liq yutuvchi xarajatlar usuli tizimlarining afzalliklari va farqli jihatlari amaliy misolda.....	1019
Kholisa Kamoliddinovna Kuldosheva	
Investitsiyalarni innovatsiyalarga yo'naltirish bo'yicha xorij tajribasi.....	1024
Ayubov Ilyos Iloxomovich	
Важность разработки стратегических программ развития страны.....	1028
Каримова Нуржахон Олим кизи	
Sanoat korxonasining raqamli transformatsiyasini baholash omillari va ko'rsatkichlari.....	1032
Kudaybergenov Azamat Shamuratovich	
Namangan viloyatida ijtimoiy turizm tadbirkorligini maqsadli boshqarish mexanizmi.....	1042
Yunusova Sohiba Abdumamidovna	
Evaluating the capital asset pricing model methodology in uzbekistan companies	1048
Bunyod Usmonov	
Aholini ish bilan bandligining yangi turlari va imkoniyatlari.....	1055
A.B. Khayitov	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va o'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari.....	1059
Mamura Tadjibayeva	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	1064
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1071
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	



Bank xizmatlari sifati va bank daromadlariga ta'sir etuvchi omil sifatida personal faoliyatining o'rni.....	1075
Abdukaxarova Shoira Abduvahobovna	
Fond bozori raqamli iqtisodiyotda investitsiyalarni shakllantirish manbai sifatida.....	1079
Kamilova Sevara Anvarovna	
O'zbekistonda toza suv va sanitariyaning inson hayoti hamda iqtisodiy farovonlikka ta'siri: BRM-6 doirasida tahlil.....	1085
Xasanova Iroda Azizbek qizi	
Increasing the effectiveness of using marketing communications in the tourism services market.....	1090
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon ugli	
Davlat xaridlari sohasini takomillashtirish istiqbollari.....	1095
Bazarov Nazirjon Sobirovich	
Xarajatlarning strategik boshqaruv hisobini xo'jalik yurituvchi subyektlarda takomillashtirish.....	1103
Xayitboeva Laylo Oybekovna	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida tashqi audit: rivojlangan mamlakatlar amaliyoti.....	1109
Kuliyev Komil Shuxratovich, A.Astanovulov	
Moliyaviy instrumentlarni hisobga olishda biznes modelning ahamiyati va amaliy yondashuvlar.....	1114
Shanasirova Nodira Abdullayevna	
Tijorat banklarida risklarni boshqarishning ustuvor yo'nalishlari.....	1118
Tursunov Ilxom Toirovich	



TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

Tursunov Ilxom Toirovich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi mustaqil izlanuvchisi
ORCID: 0009-0009-4673-3086

Annotatsiya: Mazkur maqolada tijorat banklarida risklarning iqtisodiy mazmuni, vujudga kelish sabablari va oqibatlarini bayon etilgan. Iqtisodchi olimlar tomonidan tijorat banklari risklarining iqtisodiy mazmuniga doir xulosalar yoritilgan. Bank risklarining turlari va ularni boshqarishning tashkiliy tuzilmasi ishlab chiqilgan. Tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmini takomillashtirishga doir takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, risklar, valyuta, kredit, foiz stavka, investitsiya, qimmatli qog'ozlar, milliy iqtisodiyot, moliyaviy instrument.

Abstract: This article presents the economic essence of risks in commercial banks, their causes, and consequences. The conclusions of economists regarding the economic nature of banking risks are highlighted. The types of banking risks and the organizational structure for managing them have been developed. Proposals for improving the risk management mechanism in commercial banks are provided.

Key words: commercial banks, risks, currency, credit, interest rate, investment, securities, national economy, financial instrument.

Аннотация: В данной статье изложена экономическая сущность рисков в коммерческих банках, причины их возникновения и возможные последствия. Освещены научные выводы экономистов по вопросу экономической природы банковских рисков. Разработана классификация видов банковских рисков и организационная структура их управления. Предложены рекомендации по совершенствованию механизма управления рисками в коммерческих банках.

Ключевые слова: коммерческие банки, риски, валюта, кредит, процентная ставка, инвестиции, ценные бумаги, национальная экономика, финансовый инструмент.

KIRISH

Zamonaviy bozor munosabatlarning rivojlanishi sharoitida iqtisodiyotning yetakchi bo'g'inlaridan biri sifatida tijorat banklari muhim o'rin egallaydi. Aynan banklar davlatning pul-kredit va monetar siyosatini amalga oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tijorat banklari kapital oqimlari harakatini tartibga solib, jamiyat moliyaviy resurslaridan samarali foydalanilishini ta'minlashga xizmat qiladi. Ma'lumki, tijorat banklari yuqori risk sharoitida faoliyat yurituvchi moliyaviy muassasalardan biri hisoblanadi. Odatda, yuqori darajadagi riskga ega bo'lgan banklar yuqori daromad olish salohiyatiga ega deb hisoblanadi. Tijorat banklari faoliyatini baholash esa murakkab vazifalardan biri sanaladi. Risklarni samarali boshqarish bankning uzoq muddatli muvaffaqiyati va barqarorligini ta'minlash uchun zarur hisoblanadi.

Ta'kidlash kerakki, so'nggi yillarda mamlakatimiz amaliyotida tijorat banklarida risklarni boshqarishning ilmiy-amaliy jihatlari takomillashtirishga doir ko'plab islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu esa, o'z navbatida, tijorat banklarida risklarni boshqarishga doir aniq mexanizmlarni ishlab chiqishga olib kelmoqda. Jumladan, 2022–2026-yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da [1] bank tizimida moliyaviy barqarorlikni ta'minlash ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan. Unda Xalqaro valyuta jamg'armasi ko'magida iqtisodiyotda vujudga kelishi mumkin bo'lgan xatarlarni aniqlash, ularning bank tizimi barqarorligiga ta'sirini baholashga qaratilgan stress-test modellarini ishlab chiqish amaliy chora-tadbirlar sifatida nazarda tutilgan.

Shunga muvofiq, 2023-yil 7-mart kuni O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki boshqaruvining 4/11-son qaroriga asosan "Banklar va banklar guruhlarining tavakkalchiliklarni boshqarish tizimiga doir talablar to'g'risida"gi Nizom [2] ishlab chiqildi. Mazkur Nizom banklar va banklar guruhlarining tavakkalchiliklarni boshqarish tizimiga doir talablari va asosiy prinsiplarini belgilaydi.

Ko'rinib turibdiki, tijorat banklarida risklarni boshqarish mexanizmini xalqaro amaliyot tajribalaridan kelib chiqqan holda rivojlantirish dolzarb masalalardan biridir.



Tijorat banklari risklarni boshqarish uchun turli xil vosita va usullardan foydalanadi, jumladan: risklarni baholash, risklarni kamaytirish strategiyalari, risklarni monitoring qilish hamda risklar haqida hisobot berish. Potensial risklarni aniqlash va tegishli nazoratni amalga oshirish orqali tijorat banklari ularning moliyaviy faoliyatiga ta'sir etuvchi salbiy hodisalar ehtimolini kamaytirishi mumkin.

Risklarni noto'g'ri boshqarish moliyaviy yo'qotishlarga, obro'ga putur yetkazishga, tartibga soluvchi sanksiyalarga va hatto bankning muvaffaqiyatsizligiga olib kelishi mumkin. Shu sababli, tijorat banklari manfaatdor tomonlarni himoya qilish va ularning doimiy muvaffaqiyatini ta'minlash uchun mustahkam risklarni boshqarish tizimlariga ega bo'lishlari juda muhimdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tijorat banklarida risklarni boshqarishga doir mamlakatimiz va xorijiy iqtisodchi olimlar tomonidan ko'plab tadqiqotlar amalga oshirilgan bo'lib, ularning ilmiy xulosalarida moliyaviy risklarning iqtisodiy mazmuni, ularning kelib chiqish sabablari va tijorat banklarining moliyaviy barqarorligiga risklar ta'siri yoritilgan.

Bank sohasida risklarni boshqarish tobora ortib borayotgan noaniq iqtisodiy muhit sababli kundan-kunga dolzarblik kasb etmoqda. Mamlakat rivojlanishida banklarning roli ortib borayotgan bo'lsa-da, ushbu moliyaviy muassasalarni boshqaruvchi organlar turli tavakkalchiliklarga duch kelmoqda. Risklarni boshqarish har qanday moliyaviy tashkilotning muvaffaqiyati yoki muvaffaqiyatsizligiga olib keluvchi asosiy omil sifatida qaralmoqda [3].

Liberallashtirish, globallashtirish va kompyuter texnologiyalarining jadal rivojlanishi yangi biznes imkoniyatlarini yaratish barobarida, iqtisodiy va moliyaviy tuzilmalar oldiga o'tmishga nisbatan ancha murakkab va xilma-xil risklarning yuzaga kelishiga olib kelmoqda. Risklarni aniqlash, baholash va nazorat qilish bugungi kunda kompaniya va strategik boshqaruvda har qachongidan muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Moliyaviy risklar — ayniqsa, bozor sharoitiga bog'liq holda kompaniya qiymatini belgilaydigan fond birjasida ro'yxatga olingan kompaniyalar uchun — ko'plab kompaniyalar duch keladigan asosiy muammolardan biridir. Barcha kompaniyalar uchun umumiy bo'lgan asosiy risk turlariga likvidlik, kredit, bozor risklari va boshqa turdagi nomoliyaviy risklar kiradi [4].

Moliyaviy risklar — tijorat banklarining kutilmagan vaziyatda foydaning o'zgarishi, ololmasligi yoki tebranishidir. Xalqaro amaliyot tajribasidan ma'lumki, tijorat banklari faoliyatida moliyaviy risklar keng ko'lamli bo'lib, ular bankning moliyaviy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi [5]. "Moliyaviy risk" atamasi moliyalashtirishga oid turli risklarni, jumladan, korporativ defolt risklari bilan bog'liq moliyaviy operatsiyalarni o'z ichiga olgan umumiy tushuncha sifatida ishlatiladi.

Moliyaviy risklar, asosan, aktivlar o'zgaruvchanligiga bog'liq ravishda fond bozorida ehtimoliy pasayishlar orqali yuzaga keladi. Bu odatda qarz majburiyatlari bilan bog'liq bo'lib, joriy aktivlar va majburiyatlar o'rtasidagi nomutanosiblik ehtimoli bilan belgilanadi [6].

Tijorat banklari faoliyatida kredit risklarining ta'siri boshqa risklarga nisbatan ancha yuqori. Buni bir necha asosiy sabablarga ko'ra izohlash mumkin: birinchidan, kreditlar tijorat banklari aktivlari umumiy hajmidagi ulushining yuqoriligi; ikkinchidan, kreditlarning qaytmasligi bankning likvidlik darajasini pasaytiradi; uchinchidan, kreditlarning o'z vaqtida va to'liq qaytmasligi foizli daromadlarning kamayishiga olib keladi, bu esa bankning moliyaviy barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi [7].

Risklarni boshqarish strategiyasini kompaniyaning umumiy rivojlanish strategiyasi bilan muvofiqlashtirish zarur. Strategiya tashkilot missiyasi va qarashlarini qo'llab-quvvatlashi, asosiy qadriyatlar va risklarga nisbatan «risk appetiti» bilan mos kelishi lozim. Aks holda, banklar o'z missiyasi va qarashlariga erisha olmasligi mumkin. Nomutanosib strategiya esa manfaatdor tomonlar uchun riskni oshiradi, chunki u kompaniya qiymati va obro'siga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin [8].

Risklarning bank daromadiga ta'sirini baholash va ularni kamaytirish maqsadida risklarni turli belgilari asosida tasniflash muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, risklarni belgilari va mezonlari asosida tizimlashtirish, ularni kichik guruhlarga ajratgan holda umumiy tushunchalarga birlashtirish, ushbu faoliyat bilan shug'ullanayotgan subyektning motivatsiyasi bilan chambarchas bog'liqdir.

Fikrimizcha, banklarda moliyaviy risklarni boshqarish — ko'p qirrali, xilma-xil va ba'zan bir-biriga zid bo'lgan real asoslarga ega bo'lgan moliyaviy risklarning murakkab tabiati bilan bevosita bog'liq hisoblanadi [9].

Yuqorida iqtisodchi olimlar tomonidan berilgan tariflarni tahlil qilar ekanmiz, tijorat banklari faoliyatida moliyaviy risklar obyektiv voqelik bo'lib, boshqa moliya muassasalariga nisbatan eng ko'p uchraydigan risk turlarini o'z ichiga oladi. Tijorat banklarining moliyaviy risklarni boshqarishdagi asosiy vazifalaridan biri esa, risklarning kelib chiqish sabablari va omillarini tizimli tahlil qilish orqali ularning ta'sirini minimallashtirishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqishdan iboratdir.



TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ilmiy tadqiqot davomida mantiqiy va tarkibiy tahlil, o'zaro hamda qiyosiy taqqoslash, umumlashtirish, guruhlashtirish, abstrakt-mantiqiy fikrlash va istiqbolli prognozlash usullaridan samarali foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligi va uzoq muddatli muvaffaqiyati risklarni samarali boshqarish tizimiga bevosita bog'liqdir. Bank risklarini samarali boshqarishni ta'minlash uchun risklarga ta'sir etuvchi omillarni ajratib ko'rsatish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Umuman olganda, risklar kelib chiqish manbalariga ko'ra tashqi va ichki turlarga ajratiladi.

Risklarni boshqarish jarayoni strategiya va taktikani ishlab chiqishni o'z ichiga oladi. Strategiya belgilangan maqsadlarga erishish yo'llarini aniqlash, risklarni uzoq muddatli prognozlash hamda strategik rejalashtirish orqali boshqarishni nazarda tutadi. Risklarni boshqarish strategiyasini tanlashda bank faoliyatining uzluksizligini ta'minlash, shuningdek, bank qabul qiladigan risklar va foydalilik darajasi o'rtasida optimal muvozanatni ta'minlash zarurdir.

O'z navbatida, strategiya asosida risklarni boshqaruv taktikasi ishlab chiqilib, belgilangan maqsadlarga erishish uchun aniq metodlar va vositalarni o'z ichiga oladi. Banklarda risklarni boshqarish taktikasini ishlab chiqishning asosiy maqsadi — strategiyaga zid bo'lmagan holda eng maqbul qarorlarni tanlash, mavjud shart-sharoitda eng samarali boshqaruv usullarini qo'llash orqali risk darajasini kamaytirishga ko'maklashishdan iboratdir.

Tijorat banklarida risklarning quyidagi turlari mavjud bo'lib, ularning har biri boshqarish va yondashuv usullari jihatidan farq qiladi (1-jadval). Albatta, moliyaviy risklarni boshqarishda risklarning barcha tasnifiy jihatlarini hisobga olish muhim ahamiyatga egadir.

Masalan, kredit riski bank faoliyatida eng keng tarqalgan risk turlaridan biri bo'lib, uni boshqarishda qarz oluvchilarning moliyaviy holati, barqarorligi va kredit tarixini tizimli o'rganish zarur. Likvidlik riski esa bank majburiyatlarini o'z vaqtida bajara olish qobiliyatini ifodalaydi. Bu riskni oldini olish uchun banklar zaxira siyosati va kutilmagan holatlarga tayyor rejalarni ishlab chiqishga alohida e'tibor qaratishi kerak.

Bozor riski, global va milliy iqtisodiy omillar ta'sirida yuzaga kelib, bunday riskni kamaytirish uchun derivativ vositalar va xedjirlash amaliyotidan keng foydalaniladi. Operatsion risklar, ayniqsa raqamli bank xizmatlari rivojlanayotgan hozirgi sharoitda banklar uchun dolzarb ahamiyatga ega bo'lib, texnologik xavfsizlik va ichki nazorat mexanizmlarini kuchaytirish orqali bartaraf etilishi mumkin.(1-jadval)

1-jadval. Tijorat banklarida risk turlari va boshqaruv strategiyalari

Risk turi	Tavsifi	Potensial oqibatlar	Aniqlash usuli	Boshqaruv strategiyasi
Kredit riski	Qarzdorlar tomonidan kredit majburiyatlarining bajarilmasligi	Aktivlar yo'qotilishi, foiz daromadining kamayishi	Kredit reytingi, tahliliy modellash	Kredit skoring, kafillik, portfel diversifikatsiyasi
Likvidlik riski	Bankning qisqa muddatli majburiyatlarini bajara olmaslik riski	Ishonch yo'qolishi, jarimalari	Likvidlik ko'rsatkichlari, stress-test	Pul oqimlarini rejalashtirish, likvid aktivlarni saqlash
Bozor riski	Foiz stavkalari, valyuta kursi yoki moliyaviy aktivlar narxining o'zgarishi	Sof foydaning kamayishi, kapital yo'qotilishi	VAR, ta'sirchanlik tahlili	Xedjirlash, limitlar belgilash
Operatsion risk	Tizimlar, xodimlar yoki jarayonlardagi xatoliklar	Jarimalar, obro'ga putur yetishi	Audit, xavfsizlik monitoringi	Standart operatsiyalar, texnologik xavfsizlik
Huquqiy va muvofiqlik riski	Qonunchilik talablariga rioya qilmaslik	Litsenziya bekor qilinishi, sanksiyalar	Audit, muvofiqlik monitoringi	Yuridik bo'lim faoliyatini takomillashtirish, o'quv seminarlar
Strategik risk	Bank strategiyasining noto'g'ri tanlanishi	Litsenziya bekor qilinishi, sanksiyalar	SWOT tahlil, bozor monitoringi	Strategik rejalashtirish, raqobatbardoshlik tahlili

Huquqiy va strategik risklar bank faoliyatining uzoq muddatli istiqbolli rivojlanishiga ta'sir qiluvchi muhim omillardan biri bo'lib, ularni oldini olish uchun bozor monitoringi, raqobatchilar tahlili va strategik rejalashtirish zarur bo'ladi. Risklarni boshqarish tizimida, odatda, uchta asosiy bosqichni ajratib ko'rsatish maqsadga muvofiq hisoblanadi. Bular: riskni tahlil qilish (aniqlash va baholash), riskni nazorat qilish (monitoring) va riskni kamaytirish (neytrallashtirish).

Risk tahlili bosqichida riskni aniqlash va baholash jarayonlari amalga oshiriladi. Bu bosqichda risk darajasiga ta'sir etuvchi omillar hamda bank operatsiyalarini amalga oshirishda risklar yuzaga kelish ehtimolini oshiruvchi



yoki kamaytiruvchi holatlar aniqlanadi.

Riskni nazorat qilish bosqichi risklilik darajasini kamaytirish yoki uni butunlay bartaraf etish maqsadida amalga oshiriladigan chora-tadbirlarni o'z ichiga oladi. Riskni nazorat qilishning uchta asosiy usuli mavjud: ichki audit, tashqi audit va ichki nazorat tizimi orqali nazorat.

Risklarni kamaytirishning ham uchta asosiy usuli mavjud:

Riskdan voz kechish — bu, tavakkalchilikka olib keluvchi faoliyatlardan o'zini tiyish orqali amalga oshiriladi. Bank uchun qabul qilib bo'lmaydigan risk mavjud bo'lgan operatsiyalardan voz kechish ko'zda tutiladi. Bu esa, o'z navbatida, bankning muayyan foydadan voz kechishiga olib kelishi mumkin.

Risk darajasini kamaytirish — bu usul o'zini-o'zi sug'urta qilish (zahira shakllantirish), diversifikatsiya, limitlar o'rnatish va minimallashtirish vositalari orqali amalga oshiriladi.

Riskni uchinchi shaxsga o'tkazish — bunday usul sug'urta qilish, xedjirlash va risklarni taqsimlash orqali amalga oshiriladi.

Banklarda risklarni boshqarish tizimi o'zaro bog'liq bo'lgan elementlardan iborat integratsiyalashgan tizim bo'lib, u riskli vaziyatlarda boshqaruv qarorlarini ishlab chiqish va ularni amalga oshirish jarayonini tartibga soladi. Ushbu elementlar yordamida risklarni tahlil qilish, baholash, boshqarish hamda ijtimoiy-riskli munosabatlarni optimallashtirish bo'yicha samarali ishlar amalga oshiriladi. Bu esa bank moliyaviy tizimining barqarorligi va muvozanatligini ta'minlaydi.

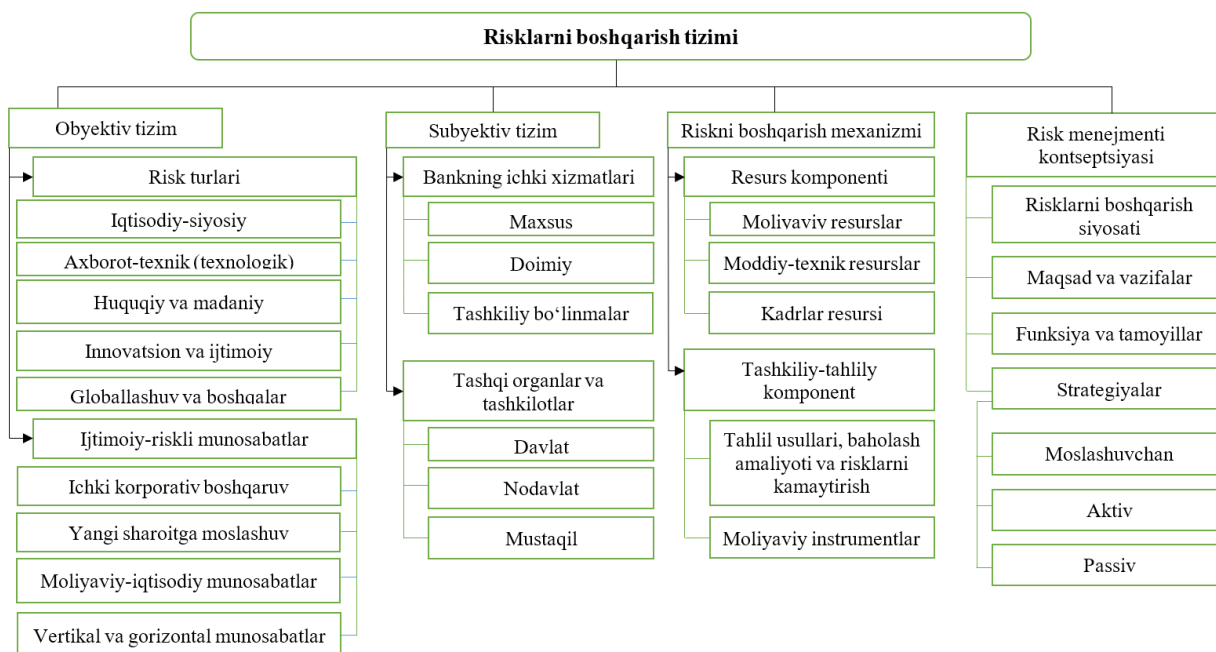
Banklarda risklarni boshqarish tizimi bankning strategik maqsadlariga erishish, bank xizmatlarini ko'rsatish samaradorligini oshirish, barqaror intensiv rivojlanishni ta'minlash, iqtisodiy mustaqillik va raqobatbardoshlik uchun normal sharoitlar yaratishga xizmat qiladi.

Ta'kidlash kerakki, risklarni boshqarish tizimida har bir bank uchun individual yondashuv zarur. Risklarning kelib chiqish sabablari har doim ham umumiy emas: ular bankning faoliyat ko'lami, rivojlanish darajasi, ijtimoiy-iqtisodiy salohiyati, ichki korporativ boshqaruv tizimi, kontragentlar, mijozlar, raqobatchilar, strategiyalar, risk darajasi va boshqa ko'plab omillarga bog'liq bo'ladi. Shu sababli har bir bank o'zining tashqi va ichki muhitiga mos ravishda moslashtirilgan, o'ziga xos risk-menejment tizimini ishlab chiqishi zarur.

Mazkur jarayonda tizimning umumiy xususiyatlarini ajratib ko'rsatish muhimdir. Risklarni boshqarish tizimi bankning umumiy boshqaruv tizimiga integratsiyalashgan bo'lsa-da, qarorlar qabul qilish jarayonida u bankning boshqa boshqaruv tuzilmalaridan mustaqil tashkil etilishi lozim.

Risklarni boshqarish murakkab va ko'p darajali tizim bo'lib, u quyidagi yo'nalishlar orqali amalga oshiriladi: bankning umumiy risk darajasini optimal holatda saqlash, samarali risk-menejment va korporativ ichki boshqaruvni shakllantirish. Risklarni boshqarish tizimining tarkibiga to'rtta asosiy kichik (quyi) tizim kiradi:

- Obyektiv (boshqariladigan) tizim,
- Subyektiv (boshqaruvchi) elementlar,
- Riskni boshqarish mexanizmi (funksional),
- Risk-menejment konsepsiyasi.



“1-rasm. Tijorat banklari risklarini boshqarish tizimining tuzilishi”



O'z navbatida, har bir quyi tizim bir nechta elementlardan tarkib topgan (1-rasm). Rasm ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, boshqaruv tizimidagi barcha elementlar tijorat banklarida risklarni boshqarishning yaxlit majmuini qamrab oladi. Ushbu quyi tizimlarning har biri o'zaro uzviy bog'langan bo'lib, risklarni boshqarish siyosatini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, risklarni boshqarish siyosati — bu bank tomonidan risklarni aniqlash, baholash, monitoring qilish va minimallashtirish bo'yicha qabul qilinadigan asosiy yo'nalishlar, tamoyillar va harakatlar majmuasidir. Albatta, moliyaviy risklarni boshqarishning muhim jihatlaridan yana biri — bu risklarni monitoring qilish va doimiy nazoratda ushlab borish hisoblanadi. Monitoringdan asosiy maqsad — riskli vaziyatlarni muntazam kuzatib borish, oldindan belgilangan risk parametrlari (cheklovlar, limitlar) doirasida faoliyat yuritilishini ta'minlash hamda har qanday me'yordan chetlanish holatlariga tezkor javob qaytarishdan iborat.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bank faoliyatining tez o'zgaruvchan bozor sharoitlari, shuningdek, O'zbekiston bank amaliyotida Bazel qo'mitasi tamoyillarini joriy etish rejalari hamda raqamli bank xizmatlarini kengaytirish tijorat banklarida risk-menejment tizimini takomillashtirish zaruratini vujudga keltirmoqda. Bizningcha, tijorat banklarida risk deyilganda kelajakdagi pul oqimlariga nisbatan noaniqlik, yo'qotish ehtimoli yoki rejalashtirilgan daromadga nisbatan kamroq daromad olish xavfi, bank operatsiyalarini amalga oshirishda oldindan rejalashtirilmagan xarajatlar paydo bo'lish ehtimoli tushuniladi. Shunday ekan, bank risklarini samarali boshqarish va risklarni kamaytirishga doir qarorlar qabul qilish — har qanday moliyaviy muassasa oldida turgan muhim vazifalardan biridir.

Tijorat banklari amaliyotida bir turdagi riskning o'zgarishi boshqa moliyaviy risklarning vujudga kelishi yoki ularning darajasi oshishiga olib kelishi mumkin. Bu esa, albatta, risklarni tahlil qilish usulini to'g'ri tanlash va unga qarshi chora-tadbirlar ishlab chiqishni taqozo etadi. Shu sababli, mavjud risk darajasini tahlil qilish hamda unga ta'sir etuvchi optimal omillarni tanlash muhim bosqichlardan biri hisoblanadi.

Xalqaro amaliyot tajribalari ko'rsatishicha, moliyaviy risklarni baholashda miqdoriy tahlil usullaridan keng foydalaniladi. Moliyaviy risklarni baholashda qo'llaniladigan mazkur usullar risklarga ta'sir etuvchi tashqi omillarni hisobga olish bilan birga, ichki korporativ boshqaruv bilan bog'liq omillarni ham inobatga oladi. Shuning uchun olingan natijalar tijorat banklari tomonidan ishlab chiqiladigan prognozlarning aniqligi va ishonchligini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Bank risklarini boshqarish strategiyasi bankning aktivlar va passivlarini boshqarish bo'yicha umumiy strategiyasi bilan uzviy bog'liq bo'lishi lozim.

Bozor riski — bank faoliyatida uchraydigan eng murakkab risklardan biri bo'lib, o'z ichiga foiz stavkalari, valyuta va fond bozori risklarini oladi. Bozor riskini boshqarish samaradorligi, eng avvalo, bu kabi risklarni qanday modellarga va baholash usullariga asoslangan holda amalga oshirilishiga bog'liq hisoblanadi. Afsuski, hozirgi kunda aksariyat tijorat banklari uchun asosiy muammo — risklarni baholash usullarining yetarlicha rivojlanmaganligidir.

Ta'kidlash kerakki, bozor riskini boshqarish tijorat banklari moliyaviy barqarorligini ta'minlashdagi asosiy shartlardan biridir. Uni samarali boshqarishda milliy sharoitga moslashtirilgan modellarga asoslanish, har bir operatsion bo'linma darajasida risklarni baholash amaliyotini joriy etish, milliy qonunchilik asoslarini xalqaro amaliyot tajribalariga tayangan holda takomillashtirish hamda ichki korporativ boshqaruv tizimlarini ilmiy va metodologik jihatdan yangilash muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" PF-60-sonli Farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-5841063>
2. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki Boshqaruvining 2023-yil 7-martdagi "Banklar va banklar guruhlarining tavakkalchiliklarni boshqarish tizimiga doir talablar to'g'risidagi nizomni tasdiqlash haqida"gi 3427-son qarori. <https://lex.uz/docs/-7335794?ONDATE=25.04.2025>
3. Basel, J. A. A., & Oudat, M. S. (2020). Financial risk and the financial performance in listed commercial and investment banks in Bahrain Bourse. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 13(12).
4. Kassi, D. F., Rathnayake, D. N., Louembe, P. A., & Ding, N. (2019). Market risk and financial performance of non-financial companies listed on the Moroccan stock exchange. *Risks*, 7(1), 1–29.
5. Li, Z., & Moreira, F. (2024). Financial openness, liability composition of banks, and bank risk: International evidence. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 97, 102066. <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2024.102066>
6. Saklain, M. S., & Williams, B. (2024). Non-interest income and bank risk: The role of financial structure. *Pacific-Basin Finance Journal*, 85, 102352. <https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2024.102352>
7. Karimov, A. M. (2024-yil, may). O'zbekiston tijorat banklarida risklarni boshqarish amaliyotini takomillashtirish. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil ilmiy elektron jurnali*.
8. Toshpulatova, D. A. (2024-yil, V-son). Tijorat banklarida risk madaniyati. *Iqtisodiy taraqqiyot va tahlil ilmiy elektron jurnali*.



- Toymuxamedov, I. R. (2024-yil, №5-son). Tijorat banklari faoliyatida risklarni pasaytirish yo'llari. Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy-ommabop jurnal.
- O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining rasmiy veb-sayti: <https://cbu.uz/uz/statistics/dks/>



IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Ei.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>